

Ehdotukset Kyrönjoen, Lapuanjoen, Laihianjoen ja Lapväärtin-Isojoen vesistöalueiden tulvariskien hallintasuunnitelmiksi vuosille 2022–2027 – Yhteenveto kuulemispalautteesta

1. Johdanto

Sidosryhmillä ja kansalaisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä ehdotuksista Kyrönjoen, Lapuanjoen, Laihianjoen ja Lapväärtin-Isojoen vesistöalueiden tulvariskien hallintasuunnitelmista sekä suunnitelmien osana esitettävistä ympäristöselostuksista 2.11.2020-14.5.2021. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus kiittää saamastaan palautteesta. Lausuntopalveluun tulleet lausunnot ovat tarkasteltavissa www.lausuntopalvelu.fi -sivuston kautta.

Vesistöalueita koskevaa palautetta saatiin yhteensä 22 kappaletta. Saatu palaute esitetään tässä dokumentissa tiivistelmänä ja se on uudelleenryhmitelty aihealueittain. Useampaa vesistöaluetta koskeva palaute esitetään luvussa 2 ja yksittäisiä vesistöalueita koskevat palautteet luvuissa 3–6. Palaute ja mahdolliset muutosehdotukset hallintasuunnitelmiin on käsitelty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa ja se tullaan käsittelemään syyskuussa 2021 vesistöalueiden tulvaryhmissä. Osa lausunnon antajista hyväksyi hallintasuunnitelman sellaisenaan ilman muutosehdotuksia.

Palautteen antaja:	Vesistö, johon palaute kohdistuu (x):			
	Lapuanjoki	Kyrönjoki	Laihianjoki	Lapväärtin-Isojoki
Kyrönseudun luonnonsuojeluyhdistys		x	x	
Laihian kunta			x	
Mustasaaren kunta			x	
Mustasaaren kunta		x		
Etelä-Pohjanmaan liitto	x	x		x
Yksityishenkilö (Lapuanjoki)	x			
Patoturvallisuusviranomainen (KAIELY)	x	x		x
Kauhavan kaupunki	x			
Lapuan kaupunki	x			
Lapuan kaupunki (ympäristönsuojeluviranomainen)	x			
Pohjanmaan pelastuslaitos	x	x	x	x
Pohjanmaan liitto	x	x	x	x
MTK Etelä-Pohjanmaa	x			
Norrifjärdens pumphningsområde				x
Nykarleby stad	x			

ÖSP	x	x	x	x
Seinäjoen kaupunki	x	x		
Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos	x	x	x	x
SOVA-viranomainen (EPOELY)	x	x	x	x
Yksityishenkilö (Kyrönjoki)		x		
Väylävirasto	x	x	x	x
Vaasan kaupunki		x	x	
Lapväärtin jakokunta				x
YHTEENSÄ	15	13	10	10

2. Useampaa vesistöaluetta koskeva palaute

Yleiskommentit

Palaute:

Pohjanmaan pelastuslaitos on tyytyväinen hallintasuunnitelmaehdotuksiin. Ne ovat erinomaisesti tehtyjä, riittävästi perusteltuja ja edistävät pelastuslaitoksen riskienhallintaa.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos ja *Uudenkaarlepyyn kaupunki* hyväksyvät hallintasuunnitelmat sellaisinaan.

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää hallintasuunnitelmien hyvästä valmistelusta ja tulvaryhmissä käydystä vuorovaikutuksesta.

Pohjanmaan liitto toteaa, että hallintasuunnitelmat on tehty laajassa yhteistyössä kattavasti toteutetulla osallistumisprosessilla ja hyvällä ammattitaidolla. Suunnitelma on kattava sekä rakenteeltaan hyvä, ja taulukot tekevät informaatiosta helposti lähestyttävää. Myös tulvakarttapalvelun kartat ovat selkeitä, ja verkkosivulla on paljon hyvää ja tarpeellista tietoa. Liitto pitää tärkeänä, että sivuston tietoja ja karttapalvelua päivitetään ja kehitetään. Lisäksi maankäyttöön ja lupaprosesseihin suunnitellut toimenpiteet ovat hyviä. Pohjanmaan liiton mielestä on positiivista, että tulvariskien hallinnan sekä meren- ja vesienhoidon suunnitteluprosessit ovat käynnissä samanaikaisesti.

Koska on todennäköistä, että sään ääri-ilmiöt lisääntyvät tulevaisuudessa mukaan luettuna sadannan lisääntyminen, varautuminen tulviin on *Österbottens svenska producentförbund r.f.:n* (ÖSP) mukaan entistä tärkeämpää.

Toimenpiteiden sisältö, poisto tai lisääminen

Palaute:

Pohjanmaan liitto toteaa, että maankäyttöön ja lupaprosesseihin suunnitellut toimenpiteet ovat hyviä. Liitto pitää myönteisenä myös pienimuotoisia toimenpiteitä, joilla pyritään veden pidättämiseen valuma-alueella. Liitto haluaa korostaa penkereiden huollon tärkeyttä esim. Kyrönjoen alaosalla ja siinä tarvittavaa viranomaistukea. Liitto esittää myös pilottihanketta

hulevesien käsittelyn, pidättämisen ja muualle ohjaamisen keinojen kehittämiseksi. Ekologisia ratkaisuja hulevesien hallinnassa tulisi suosia.

Pohjanmaan pelastuslaitos pitää hyydemallien kehittämistä Pohjanmaan alueella hyvänä asiana. Pienoiskoptereiden eli droonien ja riistakameroiden käyttö helpottaa tulvatilanteessa toimimista. Myös kotitalouksille lähetettävää kyselylomaketta tulvariskien huomioimiseen ja tulviin varautumiseen pidetään tärkeänä. Kotitalouksien omatoimista varautumista tulisi edelleen korostaa.

ÖSP pitää tärkeänä, että kansallista tukijärjestelmää toimenpiteiden toteuttamiseksi kehitetään ja rahoitetaan riittävästi. Toimenpiteiden tulee olla vapaaehtoisia maanomistajille ja niihin tulee liittää taloudellisia kannustimia. *ÖSP* myös painottaa tarvetta jatkuville tulvasuojelutoimenpiteille, kuten jokien ja uomien ruoppauksille, rantojen pengerryksille ja säännöstelytoimenpiteille. Pengerten huolto ja ojien ruoppaukset ovat tärkeitä viljelylle ja on tärkeää, että jokisuistoissa turvataan veden virtaus.

Väylävirasto toteaa, kun vettä pidättäviä toimenpiteitä toteutetaan, hulevesien hallittu poistaminen on keskeistä rakenteiden ja teiden päälysteiden kestävyuden turvaamiseksi. Toimenpiteet tulisi myös suunnitella siten, etteivät ne merkittävästi vaikuta tien- tai radanpidon kustannuksiin.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että suunnitelmissa esitetään aiempaa enemmän tulvariskiä vähentäviä toimenpiteitä, mikä toteuttaa tulvariskilain (620/2010) 10 §:n tavoitetta. Liitto pitää uuden asutuksen ja toimintojen ohjaamista tulvavaara-alueen ulkopuolelle kannatettavina kaikilla kaavatasoilla ja voi edistää sitä mm. maakuntakaavan päivittämisen yhteydessä ja lausunnoissaan asema- ja yleiskaavoista.

Seinäjoen kaupunki pitää yleisesti ottaen hyvänä hallintasuunnitelmissa esitettyjä toimenpiteitä. Kaupungin on vaikea ottaa kantaa siihen, ovatko ennakoivat toimenpiteet riittäviä, vaikka kaikki ennakoiva viranomaistyö ja ohjaus kannattaa tehdä. Vesien pidättämistä esim. entisillä turvetuotantoalueilla pidetään hyvänä asiana. Kaupunki toteaa, että tulva-alueella olevat merkittävimmät rakenteet kannattaa tietyssä määrin suojata yksittäisesti. Kevyempi infrastruktuuri, kuten muuntamot, jakokaapit ym. kannattaa siirtää pois tulvauhan alta saneerausten yhteydessä.

Mustasaaren kunta toteaa, että suunnitelmassa korostetaan erityisesti ympäristön ja kulttuuriperinnön suojelua, ja ehdotetut toimenpiteet ovat riittäviä. Kunta muistuttaa myös, että Kyrönjoen ja Laihianjoen bifurkaatioalueella on autoromuttamo, joka aiheuttaa tulvatilanteessa merkittävän riskin ympäristölle ja veden laadulle.

Kyrönseudun luonnonsuojeluyhdistys esittää, että tulvasuojelutoimiin on kytkettävä myös taloudellisesti epäonnistuneiden suo-ojien tukkiminen ja ojitettujen soiden ennallistaminen luonnonmukaisiksi vesivarastoiksi ja suoeliöstön turvapaikoiksi. Tulvasuojelussa tulisi nykyistä paremmin huomioida myös avohakkuiden ja ojitusten selkeät haitat jokien kiintoaine-, humus- ja ravinnekuormittajina, ja yhteistyössä ELY-keskuksen eri toimialojen sekä Metsäkeskuksen kanssa toimia tiiviimmin tulvariskien vähentämiseksi. Yhdistys toivoo ELY-keskuksen, tuottajajärjestöjen ja viljelijöiden kanssa yhteistyössä vauhdittavan peltojen suojavyöhykkeiden ja -kaistojen toteutusta.

Lisäksi tulisi toteuttaa maatalouden suojavaöhykkeiden ja kosteikkojen kartoitussuunnitelma. Metsätalouden päästöjen, kuten kiintoaineen, pääsyä vesistöihin tulisi vähentää tulvasuojelun nimissä yhteistyössä ELY-keskuksen, eri toimialojen ja Metsäkeskuksen kanssa. Metsäoijiin tulisi myös rakentaa vesiensuojelurakenteita. Metsäojituksia tulisi tehdä vain erityisistä syistä ja uudelleenojituksia ei lainkaan. Rantojen raivaukset tulisi toteuttaa yhdistyksen mukaan vain jääpatojen kannalta välttämättömissä paikoissa.

Toimenpiteiden etusijajärjestys

Palaute:

Tulva-alueiden merkitseminen kaavoihin on nostettu etusijajärjestyksessä erittäin tärkeäksi ja *Etelä-Pohjanmaan liitto* yhtyy tähän arvioon.

Jotta kunnilla on päivitettyä ja oikeaa tietoa suunnitelmien, rakennussäännösten ja lupaprosessien tueksi, tulisi *Pohjanmaan liiton* mukaan rakennusten alimpien rakennuskorkeuksien päivittäminen priorisoida tärkeämmäksi toimenpiteeksi kuin se suunnitelmaehdotuksissa on priorisoitu. Toimenpiteen aikataulu nähdään sopivana.

Mustasaaren kunta tuo esiin, että toimenpiteiden toteutettavuus ja oikea etusijajärjestys riippuu käytettävissä olevista resursseista, eri toimijoiden kiinnostuksesta edistää asiaa sekä yhteistyöhalusta eri osallisten kesken.

Tulvariskikartoitus tai arvio vahingoista

Palaute:

Väylävirastossa on huomattu tulvien liikenteelle aiheuttamien vahinkokustannusten laskennassa joiltakin osin kehittämistarvetta. Niissä suunnitelmissa, joissa kustannukset ovat avoimesti nähtävissä, kustannukset eivät aina lisäänty eri tulvaskenaarioissa loogisesti tulvatilanteen harvinaistuesssa ja liikennehäiriöiden lisääntyessä. Myös vahinkokustannukset itsessään ovat joissakin tapauksissa alimitoitettuja.

Mustasaaren kunnan mukaan toimenpiteiden toteuttamisen myötä riski lienee pieni, että suurtulva (1/250 a) aiheuttaisi suuria vahinkoja.

Toimenpiteiden toteuttajataho ja rahoitus

Palaute:

Mustasaaren kunnan mukaan kuntien ja viranomaisten välinen tiedonkulku ja vastuunjako on suunnitelmassa päivitettävä, kun vastuu sosiaali-, terveyden- ja vanhustenhuollosta siirtyy hyvinvointialueelle (HYKY). Sama koskee suunnitelmia siirtää ympäristönsuojelu, ja sen myötä eläinlääkintähuolto maakunnalle vuodesta 2026 lähtien.

Ympäristöselostus

Palaute:

SOVA-viranomainen (EPOELY) toteaa, että ympäristöselostuksissa on hyvä mainita suunnitelmissa huomioitua maakuntaohjelmaa. Olisi myös hyvä kuvata miten SOVA-asetuksen mukaiset arvioitavat vaikutukset on huomioitu suunnitelmissa. Arvioinnin johtopäätökset toimenpiteiden toteutumisen ja toteuttamatta jättämisen välisistä eroavuuksista ja eri toimenpiteiden ympäristövaikutusten merkittävyydestä olisi hyvä esittää kootusti yhteenvedon, esim. taulukkomuodossa. Jatkossa arviointimenetelmien rakennetta suunniteltaessa olisi hyvä tarkastella vaikutusten arviointimenetelmien yhdenmukaisuutta suhteessa SOVA-laissa ja -asetuksessa esitettyihin asioihin. Koska toimenpiteiden ympäristövaikutukset ovat pääosin myönteisiä, voisi yhteenvedossa esittää myös arvioinnin johtopäätökset toimenpiteiden merkittävimmistä myönteisistä ympäristövaikutuksista.

Osallistuminen, viestintä ja yhteistyö

Palaute:

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen tulvatiedottamista laajana ja onnistuneena. Liitto pitää tärkeänä, että tiedottamiseen ohjataan jatkossakin resursseja ja että se tapahtuu monikanavaisesti.

Pohjanmaan liitto pitää välttämättömänä, että jatkossakin kehitetään tulvien aiheuttamiin turvallisuuskysymyksiin liittyvää informaatiota, viestintää ja yhteistyötä.

ÖSP pitää tärkeänä, että hallintasuunnitelmat laaditaan laajassa yhteistyössä vaikutusalueen asukkaiden kanssa, koska he tuntevat paikalliset olosuhteet. Osallistumisella on vaikutusta myös asukkaiden omatoimiseen varautumiseen. Myös toimivat tulvaryhmät, joiden jäsenillä on hyvät suhteet vaikutusalueeseensa, ovat keskeisiä.

Pohjanmaan pelastuslaitoksen mukaan tulvatiedottamisen etupainotteisuus korostuu edelleen tulevaisuudessa.

Patoturvallisuus

Palaute:

Patoturvallisuusviranomaisen (KAIELY) mukaan tulvariskialueilla mahdollisesti sijaitsevat patoturvallisuuslain (494/2009) 11 §:n mukaisiin luokkiin luokitellut padot on syytä mainita hallintasuunnitelmissa.

3. Lapuanjoen vesistöalueen hallintasuunnitelmaehdotusta koskeva palaute

Toimenpiteiden sisältö, poisto tai lisääminen

Palaute:

Lapuan kaupunki pitää erittäin tärkeänä tulvavaara-aineistojen ajantasaisuutta, lähtöaineistojen tarkkuuden kehittämistä, yhteistyötä toimijoiden välillä ja tulvaennusteiden sekä mittauksen luotettavuuden parantamista. Kaupungin mukaan kohteiden paikallisuojauksesta ja kustannusjaosta tulisi keskustella ennakoivasti vastuutahojen kesken. Lisäksi tulvavaara-aineistoista

tulisi tiedottaa kiinteistönomistajia sekä pitää aineistot saavutettavissa ja ymmärrettävinä. Myös hulevesien aiheuttamiin tulvariskeihin tulee kiinnittää huomiota. Ennakoivia tulvatorjuntatoimenpiteitä tulee kehittää siten, että tekojärvien rannoilla sijaitsevat vapaa-ajan asukkaat otetaan niissä huomioon.

Lapuan kaupunki haluaa muistuttaa myös Poutun pohjapatoon liittyvistä aiemmin esiin tulleista ongelmista. Avaamiskorkeutta ei voida nostaa ilman toimenpiteitä vahinkojen välttämiseksi. Pienimuotoiset toimenpiteet veden pidättämiseen valuma-alueilla ovat kaupungin mukaan kannatettavia ja rahoitusta sekä tukijärjestelmiä toteuttamiseen tulisi kehittää. Vastuutaho tulisi kuitenkin löytää eikä se voi olla kunta. Alimpia rakentamiskorkeuksia ei saisi asettaa yhtenäisesti määriteltyjen valtakunnallisten ohjeiden mukaan liian korkealle, jos määrittely ei tunnista mm. tulvapenkereiden vaikutusta vedenkorkeuksiin ja siten todellisia tulvaolosuhteita.

Yksityishenkilö toivoo, että Kuortaneen järven säännöstely pysyy tason +47.00 m (N43) alapuolella. Hän myös esittää Lapuanjoelle erityisorganisaatiota hallinnoimaan jokea.

Kauhavan kunnan mukaan tulvariskialueella sijaitsevien jätevedenpumppaamojen varautuminen, suojaus ja jätevesiverkostojen saneeraus on erittäin tärkeää. On myös tärkeää varmistaa, ettei yhteiskunnan toimivuus (tietoliikenne, liikenne, sähkönjakelu) keskeydy tulvatilanteissa. Kiinteistöjen omistajille suunnattua tiedotusta ja opastusta omatoimiseen varautumiseen tulee tehdä riittävän kattavasti.

MTK Etelä-Pohjanmaa toteaa tavoitteet ja toimenpiteet asiallisiksi. Veden pidättämiseen valuma-alueella tähtäävät toimenpiteet tulee tehdä hyvässä yhteistyössä maanomistajien kanssa ja niiden tulee perustua vapaaehtoisuuteen sekä riittävän suuriin taloudellisiin kannustimiin.

Seinäjoen kaupunki pitää tarpeellisena Nurmonjoen tulvakartoitusta.

Toimenpiteiden toteuttajataho ja rahoitus

Palaute:

Lapuan kaupunki tuo ilmi, että ilmastonmuutoksesta johtuen rahoitusjärjestelmiä tulee kehittää esim. hankkeiden kautta.

Osallistuminen, viestintä ja yhteistyö

Palaute:

Lapuan kaupunki pitää tärkeänä yhteistyötä Kauhavan kaupungin kanssa ja esittää asiassa koordinaattoriksi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusta. Varautumista tulviin ja yhteistyötä eri toimijoiden kesken on tarpeen kehittää ehdotuksen mukaisesti. Lisäksi kaupunki toivoo ELY-keskuksen koordinoivan myös muuta toimijoiden välistä yhteistyötä, jotta se toimisi tulvatilanteessa.

Kauhavan kaupunki toteaa, että suunnitelma on kattavasti laadittu ja erityisesti toimenpiteet varautumissuunnitelman teosta sekä yhteistyöstä Lapuan kaupungin kanssa ovat tärkeitä. Myös yhteistyön ja tiedottamisen roolit ovat tärkeitä ja niitä tulee jatkuvasti kehittää. Lisäksi tulvariskeihin

varautuminen ja niiden tunnistaminen mm. lupaprosesseissa ja maankäytön suunnittelussa on oleellista. Tästä syystä tulee kehittää myös kunnan sisäistä yhteistyötä mm. vesihuoltolaitoksen, sähkölaitosten, pelastuslaitoksen ja kaupungin teknisen toimen eri osastojen kesken.

MTK Etelä-Pohjanmaan mukaan on myönteistä, että valmistelu on tehty avoimuutta ja laajapohjaista valmistelua noudattaen. Lausuntokierros on ollut laaja ja tämä ansiosta tulvariskialueiden määrittelyssä sekä rajauksessa on löydetty yhteinen näkemys eri alueilla. Prosesissa on pystytty hyödyntämään eri tahojen asiantuntemus hyvin ja MTK EP odottaa, että valmistelu on jatkossakin yhtä avointa ja asiallista.

Tulvavaara-aineistot

Palaute:

MTK EP:n mukaan kartoituksessa on tehty perusteellista työtä, se antaa hyvää perustietoa ja auttaa arvioimaan käytettävissä olevia keinoja. Tulvakarttapalvelu antaa hyvän mahdollisuuden todella tarkkaan perehtymiseen.

Lapuan kaupunki toteaa, että tulvakarttapalvelussa kohdassa ”Muut tulvakartat (erikoisskenaariot)” ei ole saatavilla tarkempia mittaustietoja tulvariskikartoituksessa esiin nousseiden vahinkokohteiden todellisista korkeuksista ja kastuvien rakenteiden korkeuksista (30.3.2021). Nämä tiedot tulisi olla helposti löydettävissä ja kaikkien ymmärrettävissä. Lisäksi Lapuanjoen pengerrysalueen tulvasuojelukäytännön muutoksen kustannushyötytarkastelu perustuu muuttuvaan virtaamaan perustuvaan tulvamallinnukseen. Selvityksen mukaan nykyisen ja päivitettyjen virtausmallien vedenkorkeuksien huiput (N60 + m) paaluluvuittain vaihtelevat paaluluvusta riippuen jopa yli 0,5 metriä. Tulvariskien hallintasuunnitelman mukaan tulvavaarakarttoja on päivitetty hallintasuunnitelman luonnoksen laatimisen yhteydessä, mutta suunnitelmaluonnoksesta ei selviä, miten nämä muuttuvan virtaaman malliin perustuvat mallinnukset on huomioitu tulvariskien hallinnassa ja onko näitä tietoja päivitetty tulvavaarakarttoihin. Tulviin varautumisen tarpeeseen vaikuttaa olennaisesti tulvavaarassa olevien kohteiden määrä ja laatu eikä näitä ole yksiselitteisesti suunnitelmassa kuvattu. Eri selvityksissä on saatu poikkeavia määriä kohteiden lukumääristä. Tulvakartoituksia on tarpeen edelleen tarkistaa ja ottaa huomioon Lapuanjoen erityisolosuhteiden vaikutukset mallinnuksiin.

4. Kyrönjoen vesistöalueen hallintasuunnitelmaehdotusta koskeva palaute

Asetetut tavoitteet

Palaute:

Pohjanmaan liitto toteaa, että tulvat ja vesistöjen pilaantuminen Kyrönjoella johtavat vedenlaadun huononemiseen. Vaasan alueen juomavesi otetaan Kyrönjoen pintavedestä ja tulvat ovat yhteiskunnallinen riskitekijä. Liiton mukaan tulisi etsiä nykyistä kestävämpää ratkaisua. Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 tavoitteena on siirtyä pohjaveteen Vaasan vedenotossa.

Toimenpiteiden sisältö, poisto tai lisääminen

Palaute:

Pohjanmaan liiton mukaan on positiivista, että nykyisiä tulvasuojelutoimenpiteitä Kyröjoen alaosissa tullaan jatkamaan.

Mustasaaren kunnan mukaan Ilmajoen-Seinäjoen ja Ylistaron-Koivulahden alueet hyötyvät eniten laajoista toimenpiteistä, mutta koko vesistöalue hyötyisi veden pidättämisestä ennen Kyröjoen suistoa. Kaikki yhdyskuntasuunnittelu tulisi tehdä siten, että hulevedet pysyvät kaava-alueella. Lisäksi kaikille suurille liikennehankkeille Kyröjoen tulva-alueella on tehtävä vaikutusten arviointi tulvanäkökulmasta. Mustasaaren kunta katsoo myös, että jääradan auraaminen Kolkin sillan tuntumassa aiheuttaa jääpatoja ja ELY-keskuksen ei tulisi myöntää tähän lupaa.

ÖSP kannattaa Kyröjoen alaosan tulvasuojelutoimenpiteitä ja etenkin seuraavia toimenpiteitä: Kyröjoen alaosan tulvasuojelurakenteiden pitäminen hyvässä kunnossa, ruoppaus vaihtoehtona Mittigrundissa ja Björnholmenin eteläosissa, uusien tulvareittien kartoitus ja uuden tulvauoman rakentaminen Matilotsundetissa jääpatotilanteita varten

Toimenpiteiden ja tavoitteiden seuranta

Palaute:

Mustasaaren kunta huomauttaa, että ilmastonmuutoksen myötä talven kaatosateet saavat tulvimaan myös alueet, joilla ei ole aiemmin ollut tulvia, mikä on huomioitava jatkosuunnittelussa ja toimenpiteiden seurannassa. Kaikki virtaamaa lisäävät toimenpiteet on tutkittava tulvariskien näkökulmasta siten, ettei tulvariski kasva Kyröjoen alajuoksulla tai suistossa.

Tulvariskikartoitus tai arvio vahingoista

Palaute:

Väylävirasto esittää, että suurella todennäköisyydellä junaliikenne katkeaa myös Vaasan suuntaan erittäin harvinaisen tulvan sattuessa Seinäjoen keskustan pohjoispuoliselle alueelle.

Pohjanmaan liiton mukaan Kyröjoen ja Laihianjoen bifurkaatioalueella on tärkeää ottaa tulvariskit huomioon maankäytön suunnittelussa ja tieprojekteissa etenkin, kun suunnitellaan pääliikenneyhteyksiä Vaasaan. Ne tulee suojata tulvilta.

Pohjanmaan pelastuslaitos toteaa, että Ylistaro-Koivulahden merkittävän tulvariskialueen vahinkokohteiden tarkempi kartoitus 2022–2025 edistää pelastuslaitoksen varautumisvalmiutta.

Turvetuotantoalueen käyttäminen pilottihankkeena

Palaute:

Yksityishenkilö ehdottaa Haukinevan lisäämistä pilottihankkeeksi käytöstä poistuneiden turvetuotantoalueiden hyödyntämiseen vedenpidättämisessä.

:

5. Laihianjoen vesistöalueen hallintasuunnitelmaehdotusta koskeva palaute

Toimenpiteiden sisältö, poisto tai lisääminen

Palaute:

Pohjanmaan liitto ehdottaa selvitystä sopivista alueista valumavesien pidättämiseen Laihianjoen valuma-alueella, joka voitaisiin toteuttaa Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen projektina yhteistyössä Pohjanmaan Liiton, alueen kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Projektin voisi mahdollisesti toteuttaa osana Helmi-ohjelmaa. Kartoitus Vaasan ja Seinäjoen ratayhteyden toimivuudesta tulvan aikana on Pohjanmaan liiton mielestä tärkeä. Lisäksi bifurkaatioalueella tulvariskit tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa ja etenkin suunniteltaessa pääliikenneyhteyksiä Vaasaan.

Mustasaaren kunnan mukaan erityisen suuria haasteita ilmastonmuutokseen liittyen aiheutuu Laihianjoen alajuoksulla sekä Sulvajoen ja Tuovilanjoen suistossa Vaasassa Eteläisellä Kaupunginselällä. Asukkaiden ja kunnan oman suunnittelun vuoksi tarvitaan myös erittäin selkeä materiaali tulvariskialueista ja muista tulva-alueista 1/20 a - 1/250 a toistuvilta tulvilta. Kaikki yhdyskuntasuunnittelu sekä virtaamaa lisäävien toimenpiteiden suunnittelu tulisi kunnan mukaan tehdä siten, että tulvariski ei kasva ja hulevedet saadaan pidettyä kaava-alueella. Kaikille liikennehankkeille tulee myös tehdä vaikutusten arviointi tulvanäkökulmasta. On myös laadittava asukkaiden ja eri toimintojen evakuointisuunnitelmat. Lisäksi tulee selvittää, miten karjan evakuointi riskialueella hoidetaan.

Väylävirasto ei näe hyödyllisenä suunnitelmassa esitettyä selvitystä tulvan vaikutuksesta Vaasa-Seinäjoki-rautatieteyhteyden toimivuuteen tulvatilanteessa. Jotta rautatien toimivuus voitaisiin taata tulvatilanteessa, vaadittaisiin hyvin massiivisia suojelutoimenpiteitä radan toimivuuden takaamiseksi.

Vaasan kaupungin kuntatekniikka pitää tärkeänä, että pienempien teiden liikennöitävyydestä ja korotusmahdollisuuksista tulva-alueilla tehdään ELY vetoisesti selvitys.

Toimenpiteiden toteuttajataho ja rahoitus

Palaute:

Laihian kunta näkee kaikki esitetyt toimenpiteet tärkeinä, mutta mahdollisuudet toteuttamiseen ovat epävarmat lähinnä rahoituksen vuoksi.

Toimenpiteiden ja tavoitteiden seuranta

Palaute:

Mustasaaren kunnan mukaan infrapanostusten suojaaminen voi aiheuttaa merkittäviä seurauksia asukkaille ja elinkeinonharjoittajille maaseudulla, ja ne edellyttävät tarkkaa suunnittelua ja

edunvalvontaa. Tällaisia hankkeita Laihianjoen vesistöalueella ovat muun muassa moottoritien jatkaminen Vaasasta etelän suuntaan ja uuden tieyhteyden rakentaminen Vaasan satamaan.

6. Lapväärtin-Isojoen vesistöalueen hallintasuunnitelmaehdotusta koskeva palaute

Yleiskommentit

Palaute:

Pohjanmaan liiton mukaan on hyvä, että vesivisio Lapväärtin-Isojoelle toteutetaan ja paikallisia hankkeita edistetään. Liitto toivoo, että maisemallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt otetaan huomioon suunnittelussa. Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 on asetettu tavoitteeksi osoittaa Lapväärtin keskustasta alueita maakunnallisesti arvokkaiksi kulttuuriympäristöiksi.

Asetetut tavoitteet

Palaute:

Styrelsen för Norrifjärdens Pumpningsområdenin mukaan prioriteettina tulisi olla toimiva joki, joka ohjaa vettä pois viljelys- ja asuinalueilta tulvien ja jäiden lähdön aikana.

Toimenpiteiden sisältö, poisto tai lisääminen

Palaute:

ÖSP korostaa, että nykyisiä Lapväärtin alaosan pengerryksiä ei tule madaltaa, vaan tulvakynnykset tulee mukauttaa nykyisten pengerryskorkeuksien mukaisesti. Maatalousmaata näiden pengerrysalueiden yhteydessä tulisi käyttää vesien pidättämiseen vain erityistapauksissa. ÖSP kannattaa toimenpidettä, jossa jokisuistoa hyödynnetään tulvan leviämisalueena ja uomaa alaosalla levennetään.

Lapväärtin jakokunta pitää ruoppauksia tarpeellisena toimenpiteenä Lapväärtin tulvasuojelun edistämiseksi.

Styrelsen för Norrifjärdens pumpningsomroden esittää seuraavia tulvasuojelutoimenpiteitä Lapväärtin-Isojoelle: 1) joen ruoppaus, jotta vesi ohjautuu nopeasti pois tulvien aikana, 2) penkereiden korkeuden säilytys nykyisessä korkeudessaan, 3) pengerrysalueen alapuolisen suistoalueen raivaus tulvia varten ja 4) peltojen suojaus tulvilta vuodenajasta riippumatta.

7. Yhteenveto

Ehdotukset tulvariskien hallintasuunnitelmiksi tarkastetaan palautteen pohjalta ja käsitellään tulvaryhmien kokouksissa syyskuussa 2021. Suurin osa palautteesta voidaan huomioida hallintasuunnitelmassa kirjallisilla korjauksilla.

Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyy tulvariskien hallintasuunnitelmat joulukuussa 2021. Valmiit tulvariskien hallintasuunnitelmat julkaistaan 22.12.2021 mennessä ympäristöhallinnon verkkosivuilla.